

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9CoCsp/23/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1618202695
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1618202695.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Magdalény Florekovej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: Z. H., nar. XX.X.XXXX, bytom S. R. XXX/XXX, I., o zaplatenie sumy 3 762,93 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky č. k. 7Csp/64/2018-95 zo dňa 27. februára 2020, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti potvrdzuje.

Žalovaná nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3 762,93 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3 746,66 € od 24.8.2018 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 497, 502 ods. 1, § 503 ods. 1 a 2 a § 504 Obchodného zákonníka, § 53 ods. 4 písm. k/, § 53 ods. 9, § 53b ods. 1 a § 565 Občianskeho zákonníka a § 1 ods. 1, § 2 písm. d/, § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že dňa 20.1.2017 uzavreli právny predchodca žalobcu a žalovaná zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej boli poskytnuté žalovanej peňažné prostriedky formou spotrebiteľského bezúčelového úveru za podmienok uvedených v zmluve a všeobecných obchodných podmienkach, a to vo výške 4 600,- €, s fixnou úrokovou sadzbou 9,09 % ročne do splatnosti úveru, výškou mesačnej splátky s poistením 100,29 € splatnou vždy 20. deň kalendárneho mesiaca, termínom splatnosti prvej splátky 20.2.2017, počtom splátok 60, konečnou splatnosťou úveru k 20.1.2022, výškou RPMN 9,48 %, priemernou RPMN ku dňu podpisu úverovej zmluvy 12,34 % a celkovou čiastkou, ktorú musí klient zaplatiť 6 017,40 €. Súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola aj amortizačná tabuľka spotrebiteľského úveru.

1.2. Vychádzajúc zo skutkových zistení v predmetnej veci a citovaných ustanovení zákona, považoval súd prvej inštancie žalobu za čiastočne dôvodnú. V konaní bolo žalobcom tvrdené a preukázané, že žalovaná po poskytnutí úveru v sume 4 600,- € úver v dohodnutých splátkach riadne a včas nesplácala. Súd preskúmal obsahové náležitosti úverovej zmluvy zo dňa 20.1.2017 a zistil, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, účinného v dobe uzatvorenia úverovej zmluvy. Žalovaná mala povinnosť prvú splátku uhradiť dňa 20.2.2017 a poslednú splátku dňa 20.1.2022. Medzi stranami

sporu nebolo sporné, že žalovaná uhradila splátky v celkovej sume 1 504,35 €. Splátky boli započítané v prospech istiny a dohodnutého zmluvného úroku. Následne žalobca po tom, čo žalovaná bola v omeškani so splátkami, pristúpil listom zo dňa 23.8.2018 k zosplatneniu celého úveru a vyzval žalovanú k zaplateniu dlhu 3 822,93 € pozostávajúceho z nezaplatenej istiny, úrokov, poistenia a poplatku za výzvu. Žalobca si zaplatenie poplatku za výzvu na predčasné splatenie úveru vo výške 60,- € v žalobe neuplatnil. Vzhľadom na uvedené bola žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi zosplatnenú a neuhradenú časť úverovej istiny v sume 3 633,47 €, sumu riadnych úrokov 113,19 €, ktoré si žalobca vyčíslil z neuhradených splátok odo dňa ich splatnosti do zosplatnenia úveru dňa 23.8.2018 a poistné v sume 13,80 €. Súd teda žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 3 760,46 € (3 633,47 € + 113,19 € + 13,80 €) pozostávajúcej z nezaplatenej istiny úveru, úrokov do zosplatnenia úveru a poistného.

1.3. Pokiaľ išlo o kontinuálne uplatnený zmluvný úrok 9,09 % ročne, ktorý uplatnil žalobca zo sumy istiny od 24.8.2018 do zaplatenia, súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol. Zmluvné strany si dojednali zmluvný úrok 9,09 % ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplatneniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že išlo o plnenie zo spotrebiteľského úveru, podľa názoru súdu žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí. Súd pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012, v zmysle ktorého ústavný súd odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (R 59/1998, 4Obo 143/1998). Navyše súd prvej inštancie považoval za potrebné dodať, že splácanie úveru v splátkach, na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Stav výhody splátok je obvyklý a teda justifikuje nárok dodávateľa na úroky, ako cenu dočasne „obetovaných“ peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde žalobcovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto zásadnom rozdiel spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru, tak s týmto stavom sa spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením dlžnej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak, v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia

č. 87/1995 Z. z.. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Obo 143/98, rozhodnutie Ústavného súdu SR IV.ÚS 476/2012).

1.4. Z hľadiska právnej istoty prvoinštančný súd poukázal na aktuálne rozhodnutia odvolacích súdov v oblasti zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, ktoré jednoznačne potvrdili rozhodnutia súdov prvého stupňa, ktorými zamietli nárok na zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Napríklad: rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 7Co 347/2017 zo dňa 14.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co 12/2017 zo dňa 14.12.2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 10Co 136/17 zo dňa 13.7.2017, rozsudok Krajského súdu Prešov sp.zn. 3Co 125/2017 zo dňa 7.12.2017, rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 25 Co 251/2016 zo dňa 4.10.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co 35/2017 zo dňa 22.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co 80/2017 zo dňa 19.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 18 Co 138/2017 zo dňa 13.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co 183/2017 zo dňa 21.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 255/2017 zo dňa 21.12.2017. Na druhej strane súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ žalobca v snahe presvedčiť súd o dôvodnosti jeho nároku na zaplatenie zmluvného úroku z úveru po jeho zosplatnení, poukazoval a citoval viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, právne závery v nich obsiahnuté nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky. Súdu je zrejmé, že problematika v skúmanej veci je všeobecnými súdmi riešená odlišne, a teda v rozhodovacej praxi súdov neprevláda v tejto otázke jednotný právny názor. Poukazujúc na stanovisko č. 1/2019, prijatého občianskoprávnym kolégiom Krajského súdu v Bratislave podľa § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, má prvoinštančný súd za to, že v rámci naplnenia princípu právnej istoty a dôvery v spravodlivé súdne konanie, bolo potrebné rozhodnúť v súlade s jeho závermi.

1.5. O úrokoch z omeškania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia č. 87/1995 Z. z. Nakoľko žalovaná bola v omeškaní s plnením peňažného dlhu, súd priznal žalobcovi kapitalizovaný úrok z omeškania vo výške 2,47 € z dlžných splátok do dátumu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, tak ako si ich žalobca vyčíslil a kontinuálne úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3 746,66 € (nezaplatená istina a riadne úroky z úveru), a to od 24.11.2018 do zaplatenia. Výška úrokov z omeškania určená podľa základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky ku dňu 24.11.2018 (prvý deň omeškania žalovanej s dlžnou sumou, t.j. deň nasledujúci po zosplatnení dlžnej sumy) bola 5 %, tak ako si žalobca uplatnil.

1.6. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p.. Žalobca mal neúspech v pomerne nepatrnej časti (v časti nepriznaného kontinuálneho úrok z úveru), preto mu súd priznal náhradu trov vo výške 100 %. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Proti tomuto rozsudku, v rozsahu, v ktorom bola žaloba čiastočne zamietnutá, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie. Prvoinštančnému súdu vytkol, že nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca mal za to, že súd prvej inštancie porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie a postupoval v rozpore so zásadou kontradiktórnosti súdneho konania. Podľa § 151 C.s.p. výslovne nepopreté tvrdenia sa považujú za nesporné. Samotný súd v rozsudku uviedol, že žalovaná sa k žalobe nevyjadrila, teda nespochybnila právny základ, ani výšku žalovanej pohľadávky. Uvedené platí i v spotrebiteľských sporoch. Poukázal v tejto súvislosti na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co 6/2018 a 10Co 333/2017. Žalobca mal ďalej za to, že nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na § 497, § 502 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka a súvisiaci Komentár IURA EDITION, podľa ktorého povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru trvá až do jeho vrátenia. Strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve dojednať odchyľne. Ďalej citoval § 13 ods. 3 a

§ 16 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, z ktorých odvodzoval svoj nárok na zmluvný úrok po predčasnom zosplatnení úveru. Namietal, že výklad súdu prvej inštancie by znamenal, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľa, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvýhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení neobsahuje žiadny právny predpis, takúto normu mala zaviesť novela Občianskeho zákonníka z roku 2013, ktorá však nebola prijatá.

2.1. V ďalšej časti svojho odvolania žalobca na podporu svojho názoru o nároku na zmluvný úrok po zosplatnení úveru obsiahlo citoval z judikatúry súdov, a to na prvom mieste z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 113/2018 zo dňa 30.7.2019, na doplnenie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v periodiku Zo súdnej praxe pod č. 55/1996 a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo dňa 16. júna 2020. Ďalej žalobca citoval z rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co 108/2017 zo dňa 29.5.2018, 8Co 206/2018 zo dňa 27.11.2018, 8Co 138/2017 zo dňa 27.3.2018; Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co 12/2017 zo dňa 31. januára 2017; Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co 23/2017 zo dňa 29.11.2017 a neskorších rozhodnutí senátu 43Co, ako aj rozhodnutí sp. zn. 17Co 121/2018 zo dňa 3.4.2019; Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co 116/2017 zo dňa 19.6.2018, 8Co 193/2017 zo dňa 7.12.2017, 7Co 366/2017 zo dňa 30.11.2017, 7Co 4/2018 zo dňa 30.11.2018, 12Co 4/2018 zo dňa 11.12.2018, 7Co 326/2017 zo dňa 31.5.2018, 7Co 203/2017 zo dňa 19.7.2018, 12Co 116/2017 zo dňa 19.6.2018, 12Co 115/2017 zo dňa 25.10.2018, 12Co 4/2018 zo dňa 30.11.2018, 12Co 70/2018 zo dňa 26.10.2018 a 8Co 1/2019 zo dňa 7.3.2019; Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 297/2017 zo dňa 13.2.2018, 5Co 311/2017 zo dňa 15.2.2018, 5Co 250/2017 zo dňa 13.2.2018, 5Co 414/2017 zo dňa 27.3.2018, 5Co 339/2017 zo dňa 22.3.2018, 3Co 248/2017 zo dňa 9.8.2018, 5Co 372/2017 zo dňa 22.3.2018, 5Co 8/2018 zo dňa 22.5.2018, 5Co 465/2017 zo dňa 10.5.2018, 5Co 6/2018 zo dňa 22.5.2018, 5Co 60/2018 zo dňa 30.8.2018, 5Co 77/2019 zo dňa 20.6.2019 a 3Co 248/2017 zo dňa 9.8.2018 či 3Co 346/2017 zo dňa 28.9.2018 a 5Co 77/2019 zo dňa 20.6.2019; Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co 22/2018 zo dňa 29.1.2019, 14Co 29/2018 zo dňa 15.1.2019, 25Co 71/2018 zo dňa 31.1.2019, ako aj odlišné stanovisko predsedníčky senátu k rozhodnutiu sp. zn. 9Co 38/2018 zo dňa 18.10.2018.

2.2. Žalobca poukázal tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo 212/2014 zo dňa 21.8.2014, s ktorým sa žalobca stotožnil a podľa ktorého pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nemožno obe sadzby úrokov sčítať, a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Ústavný súd SR vo rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 sa nevyjadril k úrokom po zosplatnení, ale tak ani nemohol učiniť, čo i sám v rozhodnutí uviedol - ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/98 žalobca uviedol, že sa netýka samotného nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru, v danej veci Najvyšší súd riešil prioritne otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov z omeškania.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

4. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací preskúmal a prejednal vec v napadnutom rozsahu t.j. v zamietajúcej časti podľa § 380 ods. 1 C.s.p. na odvolacom pojednávaní v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti je potrebný ako vo výroku vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť, aj keď z iných dôvodov.

5. Na odvolacie pojednávanie sa nedostavil žalobca, predvolanie mu bolo riadne doručené, svoju neúčast' na pojednávaní písomne ospravedlnil a súhlasil s rozhodnutím v jeho neprítomnosti. Nedostavila sa ani žalovaná, predvolanie jej bolo riadne doručené (§ 111 ods. 3 C.s.p.), svoju neúčast' písomne neospravedlnila, nežiadala ani o odročenie pojednávania. Podľa § 180 v spojení s 378 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodol, že bude konať v neprítomnosti strán sporu.

6. Na odvolacom pojednávaní odvolací súd poučil v zmysle § 382 C.s.p. strany sporu že bude skúmať splnenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch,

a to s ohľadom na následok ich nedodržania vyplývajúci z § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v čase uzavretia zmluvy spočívajúci v tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a vyzval ich aby sa k tomuto vyjadrili, k čomu ale nedošlo pre neprítomnosť žalobcu a žalovanej.

7. Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v základe riadne zistil skutkový stav veci podľa ktorého právny predchodca žalobcu ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli dňa 20.1.2017 zmluvu o úvere č. 672713, na základe ktorej (v zmysle čl. 2) žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 4 600,- €, ktorý sa žalovaná zaviazala uhradiť v 60 mesačných splátkach vo výške 95,69 € splatných vždy v 20. deň v mesiaci s termínom splatnosti prvej splátky dňa 20.2.2017 a konečnou splatnosťou úveru dňa 20.1.2022. Súčasťou zmluvy bol súbor zvoleného poistenia označený ako „Balík B (poistenie pre prípad smrti, trvalej invalidity a PN)“. Úroková sadzba bola v zmluve stanovená ako fixná, vo výške 9,09 % ročne. Poplatok za poistenie bol vo výške 4,60 € mesačne. Výška ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej aj ako „RPMN“) úveru bola podľa zmluvy 9,48 %, pri priemernej výške RPMN 12,34 %. Celkové náklady dlžníka predstavovali podľa zmluvy 6 017,40 €. Z dokumentu označeného ako Prehľad splácania vyplýva, že žalovaná celkovo na splátkach úveru uhradila sumu 1 504,35 €.

7.1. Ďalej však z obsahu spisu tiež vyplýva, že podľa čl. 9 zmluvy o úvere dlžník pristupuje k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver podľa Rámcovej poistnej zmluvy pre poistenie schopnosti splácať spotrebný úver č. G. uzatvorenej medzi bankou a Poistovňou Cardif Slovakia, a.s. a Všeobecnými zmluvnými podmienkami pre poistenie schopnosti splácať spotrebný úver - SBERBANK v rozsahu zvoleného súboru podľa čl. 2 tejto zmluvy. K zmluvnej dokumentácii bol tiež pripojený formulár Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, v ktorého čl. 3 bol spotrebiteľ informovaný o fixnej úrokovej sadzbe úveru 9,09 %, RPMN 9,48 % a priemernej RPMN 12,34 %. Ďalej v čl. 3 bolo výslovne uvedené: „Na získanie spotrebiteľského úveru za ponúkaných podmienok sa musí uzavrieť - poistenie na zabezpečenie spotrebiteľského úveru alebo ďalšia zmluva o doplnkovej službe - Áno (poistenie nemá vplyv na výšku RPMN)“. Medzi súvisiacimi nákladmi bol uvedený tiež mesačný poplatok za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 4,60 €. Napokon súčasťou zmluvnej dokumentácie bol tiež dokument označený ako Pristúpenie k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver č. XXXXXX, podľa ktorého dlžník pristupuje k poisteniu schopnosti splácať spotrebný úver podľa Rámcovej poistnej zmluvy pre poistenie schopnosti splácať spotrebný úver č. G. uzatvorenej medzi bankou a Poistovňou Cardif Slovakia, a.s. a Všeobecnými zmluvnými podmienkami pre poistenie schopnosti splácať spotrebný úver - SBERBANK v rozsahu zvoleného súboru, ktorý bol ďalej predtlačou vyznačený ako poistenie dlžníka, súbor poistenia B - Basic.

8. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

8.1. Podľa § 2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

8.2. Podľa § 2 písm. g/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.

8.3. Podľa § 2 písm. h/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy na účely tohto zákona sa rozumie celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom,

8.4. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí

spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

8.5. Podľa § 11 ods. 1 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa).

8.6. Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

9. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil predmetnú zmluvu o úvere ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane hoci súd rovnako správne považoval predmetnú zmluvu i za zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa § 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, s jeho konštatovaním, že zmluva spĺňa náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch sa odvolací súd nemôže stotožniť.

10. V súvislosti s námietkami žalobcu, ktorý odvolávajúc sa na zásadu kontradiktórnosti civilného procesu a § 151 ods. 1 C.s.p. mal za to, že pokiaľ žalovaná zostala v konaní pasívna, mal súd považovať žalobcove nepopreté tvrdenia za nesporné odvolací súd uvádza, že pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu tak, ako vyplynul zo žalobcom predložených dôkazov. Inú možnosť ani nemal, nakoľko žalovaná bola skutočne v konaní nečinná, žiadne skutkové tvrdenia ani dôkazné návrhy neprodukovala. Z ustanovenia § 151 ods. 1 C.s.p., ani zo zásady kontradiktórnosti civilného procesu, však v nijakom prípade nemožno vyvodiť záver, že súd je v prípade pasivity žalovaného viazaný právnym posúdením veci, ktorého sa domáhal žalobca. V zmysle všeobecnej právnej zásady iura novit curia je právne posúdenie výlučne vecou súdu. Právna argumentácia strán nie je pre súd záväzná, súd sa však s relevantnými právnymi argumentmi strán musí vzhľadom na požiadavku presvedčivosti súdneho rozhodnutia vysporiadať (§ 220 ods. 2 C.s.p.). Otázka, či sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, je otázkou právnou, nie skutkovou. Súd na zistený skutkový stav, teda obsah zmluvy o úvere (o ktorej predtým urobil právny záver, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere) aplikuje príslušné ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom ak zistí nedostatok niektorej náležitosti vyžadovanej týmto zákonom, ktorý znamená naplnenie hypotézy niektorej z právnych noriem uvedených v § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, musí prijať právny záver, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

11. Pre úplnosť odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci X.-XX/XX, podľa ktorého súd členského štátu EÚ je povinný ex offo skúmať existenciu údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere a i bez návrhu aplikovať sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je navyše analogicky z tohto prieskumu dôvod vylučovať iné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorých absencia taktiež má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Súdny dvor EÚ konkrétne uviedol, že neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorý má podstatný význam v kontexte smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998, môže predstavovať rozhodujúcu okolnosť pre vnútroštátny súd v rámci jeho analýzy otázky, či podmienka zmluvy o spotrebiteľskom úvere týkajúca sa jeho nákladov, v ktorej sa nenachádza takýto údaj, je zrozumiteľná v zmysle článku 4 smernice 93/13. Ak nejde o takýto prípad, tento súd má možnosť aj bez návrhu posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy je opomenutie údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v jej podmienke týkajúcej sa nákladov tohto úveru spôsobilé prisúdiť tejto doložke nekalú povahu v zmysle článkov 3 a 4 smernice XX/XX. Napriek tomu bez ohľadu na priznanú možnosť posúdiť túto zmluvu z hľadiska smernice XX/XX, smernica XX/XXX sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu umožňuje aj bez návrhu uplatniť ustanovenia preberajúce do vnútroštátneho práva článok 4 tejto poslednej uvedenej smernice a stanovujúce, že neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

12. Posudzovaná zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa právneho názoru odvolacieho súdu nespĺňa náležitosť vyplývajúcu z § 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko je v nej uvedená nesprávna výška RPMN 9,48 %. Právny predchodca žalobcu do výpočtu RPMN nezahrnul mesačný poplatok 4,60 € za poistenie úveru. Uvedené potvrdil jednak kontrolný výpočet odvolacieho súdu vykonaný prostredníctvom príslušného modulu programu Register schváleného Ministerstvom spravodlivosti SR (výsledkom kontrolného výpočtu je RPMN 11,71 %). Táto skutočnosť ale vyplýva i z formulára Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, v ktorom je nezahrnutie poplatku za poistenie úveru do výpočtu RPMN žalobcom výslovne priznané. Na druhej strane právny predchodca žalobcu poplatok za poistenie úver zahrnul do celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (6 017,40 €), čo ďalej potvrdzuje, že údaj o RPMN úveru nekorešponduje s celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť podľa zmluvy. Odvolací súd prizvukuje, že podľa § 2 písm. i/ zákona o spotrebiteľských úveroch ročnou percentuálnou mierou nákladov sa rozumejú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19 zákona o spotrebiteľských úveroch. Údaj o RPMN je tak len iným vyjadrením celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a tieto dva údaje musia byť v zmluve súhlasné.

12.1. Pojem celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, použitý v § 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch je legálne definovaný v § 2 písm. h/ tohto predpisu ako: „súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom“. Legálna definícia pojmu celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom je uvedená v § 2 písm. g/ zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom ide o všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok. Z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ v spojení s § 2 písm. h/ a § 2 písm. g/ zákona o spotrebiteľských úveroch teda vyplýva, že údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, musí v sebe zahŕňať aj poplatky za doplnkové či vedľajšie služby spojené so spotrebiteľským úverom. Tento údaj nemá zahŕňať iba také doplnkové či vedľajšie služby, ktorými nie je podmienené získanie spotrebiteľského úveru alebo jeho získanie za ponúkaných podmienok.

13. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom posudzovanej zmluvnej dokumentácie dospel k záveru, že poskytnutie úveru bolo podmienené poistením schopnosti splácať úver. Poistenie schopnosti splácať úver bolo poňaté do textu vlastnej zmluvy a zahrnuté medzi základné úverové podmienky, ako výška úveru, úroková sadzba, počet a výška splátok atď. Okrem toho bolo tiež „pristúpenie“ dlžníka k poisteniu obsahom samostatného dokumentu, z jeho obsahu alebo z obsahu zmluvy však nevyplýva, že by dlžník mal možnosť zmluvu o úvere uzavrieť i bez poistenia. Navyše, ako už bolo uvedené, v pripojenom formulári Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere bolo poistenie úveru výslovne stanovené ako podmienka poskytnutia úveru. Celkovo je vyššie opísaný spôsob, akým žalobca dosiahol súhlas spotrebiteľa s poistením, možné považovať tiež za nekalú obchodnú prax v zmysle § 7 zákona č. 250/2007 Z. z. Spotrebiteľ mal zjavne záujem o uzavretie zmluvy o úvere a jeho ekonomický záujem bol získať úver. Spolu s tým mu však žalobca nanútil i poistenie schopnosti splácať úveru, bez možnosti prejať s ním súhlas alebo nesúhlas. Spotrebiteľ mal iba možnosť zmluvu o úvere spojenú s poistením uzavrieť alebo neuzavrieť ako celok.

14. Neuvedenie údajov o RPMN v presnej výške má bez ďalšieho za následok uplatnenie zákonnej sankcie podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Súčasne nevedenie správnych údajov o RPMN (§ 9 ods. 1 písm. j/ zákona o spotrebiteľských úveroch) spôsobuje, že sú splnené i podmienky vyžadované širším ustanovením § 11 ods. 1 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch). Následkom tejto vady zmluvy sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúčelný a bez poplatkov, preto má žalobca nárok iba na vrátenie istiny úveru.

15. V zmysle zmluvy o úvere právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej úvere s istinou vo výške 4 600,- €. Žalovaná celkovo uhradila na splátkach úveru doposiaľ sumu 1 504,35 €. Súd prvej inštancie zaviazal žalovanú na úhradu istiny 3 762,93 € s príslušenstvom, teda viac, než na čo mal podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobca nárok. Nakoľko v tejto časti rozsudok nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť, odvolací súd nemohol rozhodnutie súdu prvej inštancie napraviť. Vzhľadom

na to, že súčet žalovanou zaplatenej sumy a toho, čo žalobcovi priznal súd prvej inštancie, presahuje výšku istiny úveru, nepriznal odvolací súd žalobcovi v odvolacom konaní nárok na zaplatenie ďalších žalobou uplatnených súm.

16. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti napadnutej odvolaním žalobcu ako vo výroku vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p., i keď z iných právnych dôvodov.

17. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. V odvolacom konaní bola plne úspešná žalovaná, preto by jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalovanej však podľa obsahu spisu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovaná nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nebude potom ani potrebné, aby o výške náhrady trov odvolacieho konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodoval súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).